

Županijska uprava za ceste
Ličko-senjske županije
Gospić, Smiljanska 41
tel.: 053/575-208

Ponašanje sudionika u prometu za vrijeme trajanja zimske službe

Za vrijeme zimskog perioda koji obuhvaća razdoblje od 15. studenog tekuće godine do 15. travnja naredne godine, na cestama se uvodi sustav rada zimske službe. Pod pojmom zimska služba razumijevaju se radovi neophodni za održavanje prohodnosti cesta i sigurno odvijanje prometa, za režim prometa u zimskim uvjetima koji je određen posebnim propisima. Održavanje cesta u zimskim uvjetima na ukupnoj mreži od 1.158 km županijskih i lokalnih cesta izvoditi će poduzeće «Lika-ceste» d.o.o. Gospić. To je specijalizirano poduzeće koje zajedno sa svojim kooperantima ima potreban broj ljudstva, vozila i strojeva s priključcima, kao i dovoljnu količinu soli i kamenog materijala za posipanje cesta, potrebnih za optimalno održavanje cesta. Zimska služba se provodi prema Operativnom programu rada zimske službe, kojim su definirane sve aktivnosti vezane uz održavanje cesta u zimskom periodu.

Kako se vozač treba ponašati u zimskim uvjetima vožnje na županijskim i lokalnim cestama Ličko-senjske županije?

Defanzivna vožnja i pripremljen auto za zimske uvjete osnove su sigurne vožnje u zimskim uvjetima. Iako je velika većina sudionika u prometu upoznata sa tehnikom vožnje u zimskim uvjetima, upozorenja i informacija o tome nije nikad previše. Vozite vrlo oprezno u zimskim uvjetima i koristite slijedeće savjete upravljanja vozilom koji služe za sve javne ceste.

Planiranje i pripreme za putovanje

Za vrijeme zimskih vremenskih uvjeta na cestama

- Putujte samo ako je to neophodno.
- Informirajte se pravodobno o vremenskim uvjetima na cestama kojima namjeravate voziti.
- Uključite radio i slušajte lokalne i nacionalne informacije o stanju na cestama. Najsigurnije informacije daje HAK jer je mu informacije sa terena od 0-24 sata redovito dostavljaju subjekti koji upravljaju cestovnom infrastrukturom.
- Najavite svoj dolazak na odredište i okvirno vrijeme dolaska.
- Koristite sigurnije pravce kretanja na kojima ima manje ograničenja kretanja zbog bure, nanosa snijega, kolona i sl.
- Provjerite imate li zimsku opremu sukladno važećim propisima. Ako putujete na duljoj relaciji pripremite toplu odjeću, dobre cipele, hranu, tople napitke i svjetiljku. U snježnim uvjetima ponesite lopatu.
- Neka vam spremnik za gorivo bude pun. Nikada ne znate koliko ćete eventualno čekati u koloni ili zastoju prometa.

- Očistite stakla i ogledala prije nego krenete, nosite strugač leda i sprej za odmrzavanje stakla.

Održavanje i rukovanje sa vozilom zimi

- Zimi je posebno važno provjeriti je li vaše vozilo dobro održavano i servisirano.
- Provjerite ispravnost akumulatora, brisača i svjetala.
- Pregledajte gume, da li imaju dovoljan pritisak i imaju li dovoljnu dubinu utora. Ako putujete u inozemstvo provjerite propise o zahtijevanoj kvaliteti guma koji su na snazi u toj zemlji. Odgovarajuća dubina utora gume pomaže sprječavanju klizanja, akvaplaninga i zanošenja. Za one koji su lijeni čitati priručnik za uporabu vozila, a sram ih je pitati: pravilan tlak zraka odredio je proizvođač vozila, a zapisan je na rubu vrata vozila, na okviru vrata, na vratima prednjeg pretinca ili na poklopcu spremnika za gorivo. Naveden je i u priručniku za uporabu vozila. Brojčani podatak naveden na boku gume nije preporučeni tlak za vašu gumu, već najviši dopušteni tlak za gumu. Tlak zraka u gumama morali biste pregledati barem jedanput na mjesec.
- Provjeravajte, a po potrebi dolijte antifriz (ili drugu tekućinu sličnih svojstava) u hladnjak (sustav za hlađenje) i zimski dodatak protiv zamrzavanja u tekućinu za pranje vjetrobranskog stakla.
- Dignite brisače preko noći da se ne zalede i oštete metlice
- Za vrijeme velikih hladnoća nije preporučljivo prilikom ulaska u vozilo koristiti odmah mehanizme za spuštanje stakala, pomicanje retrovizora, otvaranje pomičnog krova, kofera, poklopca rezervoara i sl. Obzirom da je u današnja vozila ugrađeno mnogo vitalnih dijelova od plastike, za vrijeme velikih hladnoća svi materijali postaju krhki i skloni su pucanju već pri primjeni i manje sile, potrebno je sačekati da se vozilo prethodno ugrije.
- Ako je bravica zaleđena, a nemate kod sebe sprej za odmrzavanje bravica, ne pokušavajte silom okretati ključ, jer može vrlo lako puknuti. Izvadite ključ iz brave i zagrijte ga upaljačem ili šibicama, pa ga tek onda umetnite u bravu i vrlo ga nježno okrećite na lijevu i desnu stranu brave. Prilikom više pokušaja, brava će se sve više okretati u lijevu i desnu stranu, do potpunog odmrzavanja.
- Korisno je premazati gumene brtve između vrata i karoserije vozila glicerinom, jer se time onemogućava smrzavanje, odnosno ljepljenje guma za karoseriju vozila i njihovo oštećivanje.
- Pri niskim temperaturama, prilikom parkiranja vozila na dulje od 2 sata nemojte povlačiti ručnu kočnicu, mehanizam će se smrznuti u toj poziciji i blokirati kočnice. Prilikom pokušaja otpuštanja ručne kočnice, cijela mehanika ostat će u poziciji zakočenosti. U ovakvim uvjetima, dobro je nakon određene kilometraže, kada se već mehanizam zagrije od uporabe nožne kočnice, stati na stranu i povući ručnu kočnicu više puta, kako bi se mehanizam razradio.

Led ili rastopljeni snijeg na kolniku

- Koristite upravljač pažljivo i izbjegavajte nagla kočenja i ubrzanja, te općenito sve nagle pokrete vozila u kretanju. Usporavajte tako da ubacite u nižu brzinu ranije nego inače, čime omogućujete postupno smanjenje brzine. Papučicu kočnice koristite nježno, jer će u suprotnom doći do blokiranja kotača.

- Ako vozite i pada gust snijeg, kiša ili tuča koji smanjuju vidljivost, smanjite brzinu vožnje
- Iz iskustva se zna da na ledu zaustavni put može biti čak i deset puta duži nego na suhoj cesti. Vozite polako, tako da razmak između vozila bude dovoljan da vam ostavi dosta prostora za usporavanje ili zaustavljanje.
- Ako se vozilo počne zanašati, otpustite gas, ali nemojte naglo kočiti. U takvim situacijama ne smije doći do nekontroliranog paničnog stiskanja papučica.
- Vozite najbrže do one brzine pri kojoj kotači vašega vozila još ne proklizavaju. Pri tome se nikako ne smije «istraživati» koje su granične brzine kretanja do proklizavanja.
- Povećajte oprez i prilagodite vožnju na mostovima i nadvožnjacima. Led se na tim površinama obično češće javlja bez obzirom na pojačan tretman od strane zimske službe.
- Općenito, prilikom kretanja vozila po ledu i ugaženom snijegu vozite sa povećanim oprezom vodeći računa da da vas se zamijeti, posebice u zonama križanja sa drugim cestama, privozima, nepreglednim dvorištima i sl..

Magla zimi

Ako možete izbjegniti vožnju po magli, a ako ne možete, pridržavajte se slijedećih savjeta:

- Čuvajte se magle zimi – spušta se naglo i često je neujednačene gustoće. U uvjetima i predjelima gdje je magla česta vrijede ista pravila kao za vožnju u kišnim uvjetima.
- Kod vožnje u magli je vrlo važno da vozač bude discipliniran i ne ubrzava kada prođe gustu maglu, jer je uobičajeno da vozač uđe u maglu opet i vrlo naglo.
- Ako ugledate prednja ili stražnja svjetla, još više usporite vožnju! Možda netko vozi sredinom ceste ili njegov automobil stoji ili se pokreće vrlo sporo
- U uvjetima magle vozite vrlo polako koristeći najmanje kratka svjetla. Vozite s oborenim svjetlima ili upotrebljavajte maglenke. Ne vozite brže nego što vam to svjetla dopuštaju. Ostanite u granicama onoga što možete vidjeti! Možda ćete morati naglo zaustaviti vozilo. Ako je magla pregusta, skrenite s ceste i zaustavite se.
- Koristite svjetla za maglu-maglenke (ako postoje na vašem vozilu), kada je vidljivost jako smanjena, ali ne zaboravite ih ugaziti kada se vidljivost poboljša.
- Stražnje svjetlo za maglu isključite ako iza vas vozi drugo vozilo, jer smeta vozaču iza vašeg vozila. Isključite ga obvezno ako magla nestane ili se vidljivost poboljša.
- Ne držite se stražnjih svjetala vozila ispred sebe. To vam daje lažni osjećaj sigurnosti i znači da možda vozite preblizu.
- Uključite pokazivače smjera dovoljno rano prije nego što skrenete, a kočite dulje vremena prije nego što se zaustavite da time upozorite na sebe druge vozače.
- Nemojte naglo ubrzavati, čak i ako se čini da se magla diže i prorjeđuje, jer se možete iznenada opet naći u gustoj magli.
- Zimi se javlja efekt tzv. zimskog sunca, pa je poželjno imati u vozilu sunčane naočale jer je zimi sunce u pravilu nisko, pa zasljepljenje može biti opasno.

Kiša

- Po kišnom vremenu držite potreban razmak od vozila ispred, jer je put zaustavljanja u pravilu dvaput duži nego na suhoj cesti. Dovoljan razmak će povećati mogućnost da bolje vidite i planirate postupke unaprijed.
- Ako upravljač slabije reagira to vjerojatno znači da se voda podbija pod gume i umanjuje dobro "držanje" ceste. To je prvi znak skijanja na vodi (*aquaplaning*) pa je potrebno otpustiti gas i postupno usporiti. Akvaplaning nastupa kad se voda ispred vaših guma počne brže skupljati nego što je težina vašega automobila može istisnuti. Zbog pritiska vode vaš se automobil podiže i klizi na tankome sloju vode između guma i ceste. U tom trenutku vaš automobil može posve izgubiti kontakt s cestom tako da ste u opasnosti da se auto zanese iz vaše vozne trake ili čak s ceste.
- Pri vožnji po mokrom vremenu izbjegavajte naglu uporabu svih upravljačkih sustava vozila (volana, papučice kvačila, kočnice i gasa), te vodite računa o tome da su po takvom vremenu češće pogreške i izvanredne prilike. Vozite po tragovima kotača automobila pred vama i što manje upotrebljavajte kočnice. Kad je god moguće, zaustavljajte tako da maknete nogu s papučice za gas.
- Kiša i zapljuskivanje (često prijave vode s kolnika) od drugih vozila mogu vam otežati vašu vidljivost vozača i vidljivost vašeg vozila.
- Izbjegavajte velike nakupine (lokve)vode na kolniku (često su u udubljenjima uz rub kolnika).
- Ako uletite u duboku vodu (dinamički udar), oduzmite gas i čvrsto držite upravljač ravno.
- Ako je cijeli kolnik prekriven vodom vozite polako u prvoj brzini i držite visoki broj okretaja kako bi se spriječilo gašenje motora.
- Na cesti koja ima uzdužna udubljenja (kolotrag) pune vode budite posebno pažljivi i usporite kretanje, jer vam može zanesti vozilo.
- Kada prođete kroz pljusak ili veliku vodu na cesti, lagano kočite kako biste «osušili» kočnice.
- Sklizak sloj ceste zbog miješanja vode, ulja i nečistoća na cesti velika je opasnost od klizanja, pa preporučamo sporiju vožnju koja omogućuje većem dijelu gaznog sloja gume da bude u kontaktu s cestom, time i bolje prijanjanje guma i stabilnost vozila. Vozači tada obično osjećaju da imaju manje nadzora nad vozilom. Preporučujemo da budete posebno oprezni prvih pola sata nakon početka kiše.
- Brisači za kišu ponekad ne mogu ukloniti jaku kišu, tako da gotovo neprekidan mlaz vode teče preko vjetrobranskoga stakla. Kad je vidljivost tako smanjena da iz sigurne udaljenosti ne možete vidjeti rubove ceste ili druga vozila, vrijeme je da stanete uz rub ceste i pričekate da se kiša smiri, uz obavezno paljenje sva četiri žmigavca kako bi ste bili uočljivi.
- Ako putujete u kišnim uvjetima potreban vam je odmor barem svakih 2 sata ili svakih 150 km. Vožnja u otežanim vremenskim uvjetima crpi vam energiju više nego što osjećate.

Snažan vjetar

- Ako puše snažan vjetar, svi vozači, a poglavito vozači teretnih vozila, prikolica za kampiranje i tegljača s prikolicom moraju biti osobito oprezni. Smanjite brzinu i prilagodite način upravljanja vozilom kad skrenete sa zaštićenog područja na otvorenu cestu. Smanjite brzinu kad se susrećete s velikim vozilima, na primjer s teretnjacima i autobusima. Uz jake vjetrove česte su i jaka kiša ili susnježica. Morate paziti na mokre ili skliske površine i planirati svoje ponašanje u takvim uvjetima.

Ponašanje prema zimskoj službi

- Pazite kad vozite iza vozila zimske službe. Budite strpljivi, vozači vozila za posipanje i ralenje snijega čine sve da zaštite sigurnost svih korisnika ceste.
- Ralice mogu gurati postrance velike količine snijega koje mogu biti opasne za vozila. Vozačima se savjetuje da drže siguran razmak iza vozila i da ih ne pokušavaju pretjecati.
- Nakon vožnje po solju posipanim cestama poželjno je oprati vozilo, posebice podvozje i gume kako bi vozilo što dulje kvalitetno služilo.
- Ako Vam se desi zastoј na putu ne napuštajte vozilo, napuštena vozila mogu blokirati prolazak vozila za pomoć ili ralice. Ostanite uz svoje vozilo dok ne stigne pomoć.
- Ako morate ostaviti svoje vozilo dok idete po pomoć, pomaknite ga po mogućnosti sa kolnika ili ga ostavite dovoljno po strani. Osigurajte i označite vozilo, provjerite mogu li vaše vozilo ostali vozači lako uočiti.

Nakon ovih preciznih uputa vodite računa da je zima u planinskim krajevima, pa tako i u većem dijelu Ličko-senjske županije, nepredvidiva, pa nevrijeme može iznenaditi i zateći nespremnim i vozače i zimske službe. Temeljem toga moramo imati na umu da svi skupa kao sudionici u prometu imamo pojedinačnu odgovornost koja mora biti na zadovoljavajućoj razini kako bi cjelokupan sustav u državi mogao optimalno funkcionirati.

Sretno!